

Advokat hade åsidosatt det som ålegat honom som boutredningsman. Även fråga om jäv. Varning.

Bakgrund

Advokat A har varit boutredningsman för dödsboet efter Z.

X var i egenskap av dotter till Z och Y, dödsbodelägare i dödsboet.

Anmälan

I anmälan som kom in till Advokatsamfundet den 13 november 2019 samt komplettering den 26 november 2019, har Y, för X:s räkning, riktat anmärkningar mot A och anfört i huvudsak följande.

A har agerat jävigt under sitt uppdrag som boutredningsman för dödsboet som hennes dotter, X, har ärvt efter sin far Z.

Z avled i en trafikolycka i augusti 2017. De var ett par och hon var gravid då olyckan skedde. Z ägde en gård och hade ett företag. Z hade inga övriga barn förutom det barn de väntade. Z:s familj agerade på ett mycket tveksamt sätt då det stod klart att ett barn var på väg, ett barn som skulle ärva hans tillgångar.

Z:s familj tömde gården på allt av värde och begick försäkringsbedrägeri genom att ange en före detta flickvän till Z som hans sambo. Detta ledde till att en kapitalförsäkring felaktigt betalades ut till den förre detta flickvännen istället för till deras dotter. Z:s bror var mycket aktiv i detta bedrägeri och delade troligtvis på försäkringspengarna med den före detta flickvännen.

Eftersom hon bar barnet i magen kunde hon inte göra någonting förrän efter att barnet var fött och hon fick inte heller någon information från Z:s familj eller A. Dödsboägare fram till förlossningen var Z:s föräldrar, P och C.

När boutredningsman A tillsattes i november var boet tömt på allt av värde – och P sa till A att ”Z inte ägde några saker”. Redan här borde A ha ifrågasatt det hela. Att äga en gård och vara egen företagare inom reparation/hantverk, och samtidigt inte äga några saker/möbler/maskiner är knappast troligt. I deklARATIONEN/balansrapporten framgår att Z deklarerat maskiner och verktyg för 259 175 kr. Det har hon påpekat för A som valt att inte kommentera det. A godtog trots det alltså familjens påstående om att Z inte ägde några saker.

Vidare lät A nyckeln till gården förvaras hos fadern P hela det år som gick från A:s tillträde i november 2017 till bouppteckningen i augusti 2018, trots att situationen var som den var. P var mycket påverkad av sin son, tillika Z:s bror, B, och tillät B ha nyckeln och ta vad han önskade. P åkte även ut flera gånger till gården tillsammans med Z:s före detta flickvän F och de båda kunde fritt ta vad de ville ha.

Efter A:s tillträde tömdes gården ytterligare på saker varav mycket av stort affektionsvärde för hennes dotter. I princip ingenting fanns kvar när hennes dotter väl föddes och blev dödsbodelägare. Då hon själv besökte gården både direkt efter Z:s död i september 2017 och även senare, i början av januari 2018 samt under hösten 2018, såg hon att gården från början var full av möbler, maskiner och verktyg. Hon såg även att mer och mer saker försvann också efter A:s tillträde, under den tid då P ansvarade för nycklarna.

P bestämde även aktivt att ingenting skulle göras på gården; kylskåp, frys, och disk fick stå kvar i över ett år utan att röras. A gjorde ingenting åt detta heller. Ingenting gjordes för att ta hand om gården. Hennes dotter har nu inte någonting alls kvar efter sin far. De har till och med tagit gamla leksaker, nallebjörnar, tågbanda och leksaksbilar som Z hade sparat, allt för att hennes dotter inte skulle få ha något minne efter sin far.

Hennes åsikt är att förvaltningen av dödsboet skötts på ett undermåligt sätt och att A varit jävlig. A har tydligt stått på P:s sida och uttryckligen sagt till henne att hon ska vara tacksam mot P. A vet också att P tog saker från gården som till exempel Z:s segelbåt. A lät det sopas under mattan utan att ta upp det i bouppteckningen.

A har inte hjälpt henne eller stått på hennes dotters sida över huvud taget i den här historien, utan snarare trott på lögnerna om den påstådda sambon F. F tilläts komma undan med att ta möbler från gården och A gick aldrig vidare med det. Till bouppteckningen kallades hon, i egenskap av sin dotters vårdnadshavare, P och även F, trots att F inte hade någonting där att göra. C, som också var dödsboägare fram tills dess hennes dotter tog över, kallades däremot inte alls och fick inte ens reda på att det var en bouppteckning. Hon har fått uppgifter om att A företrädde P under dennes skilsmässa från C år 1988. Dessa uppgifter innebär att de kände varandra sedan tidigare och att A inte var opartisk utan rent av olämplig som boutredningsman.

A har aldrig gett henne några klara svar på hennes frågor utan hon har ofta fått mejla flera gånger för att få svar på en fråga. När man går igenom fakturan för hans utförda arbete med dödsboet framgår tydligt att den mesta tiden A fakturerat har varit tid för att läsa eller svara på mejl, många av dem från henne. Hade A varit tydlig i sin kommunikation och gett henne den information hon behövde i egenskap av X:s vårdnadshavare hade mejlen och kostnaderna kunnat halveras. Oavsett om hon skrivit ett längre mejl eller ett mejl med en enkel fråga som att hon till exempel bett om ett telefonnummer, har A fakturerat 0,2–

0,3 timmar för det. Ibland har A inte svarat på hennes fråga och hon har då tvingats ställa den en gång till och A har då fakturerat för det också.

Hon ställde tidigt frågan om huruvida det fanns några försäkringar och fick till svar att A inte visste. Mycket sent åsido, efter många mejl med frågor, kom det fram att det fanns försäkring och att den redan utbetalats till F. Hade hon fått reda på den informationen tidigare hade hon kunnat kontakta försäkringsbolaget i ett mycket tidigare skede och bett dem tala med Z:s mamma och syster som hade intygat att Z inte hade någon sambo att betala ut försäkringen till. Nu var det för sent när hon väl fick informationen. Försäkringen var redan utbetald och hon tvingades ta det till domstol på egen hand för att avgöra frågan. Denna process kostade henne väldigt mycket tid, energi och psykiskt lidande såväl som advokatkostnader. Allt hade kunnat undvikas om informationen nått henne tidigare innan det var för sent.

Z hade en revisionsbyrå som skötte hans bokföring sedan många år tillbaka. Det naturliga hade varit att låta dem sköta deklarationen för dödsboet eftersom det skulle spara mycket tid då de redan var insatta i Z:s rörelse. Istället anlät A en helt utomstående byrå för detta, som tagit 28 000 kr betalt för att göra deklarationen. Enligt A fick han inte tag i företaget som hade skött deklarationen tidigare.

Hon ringde företaget en gång och fick direkt kontakt med mannen som arbetade för Z. Enligt honom hade de kunnat sköta deklarationen till en kostnad av ungefär 6 000–10 000 kr. Enligt henne har A inte haft något intresse av att bespara dödsboet onödiga kostnader. Snarare tvärt om vilket är helt i linje med hur P och övriga i den familjen har agerat.

Begravningsbyrån hade till exempel fått instruktioner om att göra begravningen så dyr som möjligt, för att så lite som möjligt skulle finnas kvar till hennes dotter. Begravning plus sten kostade över 100 000 kr. En familjegravsten beställdes till en kostnad av 31 500 kr. En gravsten som både fadern P och brodern B tänkt ligga under i framtiden.

Trots att hennes dotter var född och det bara var en fråga om handläggningstid hos tingsrätten när hon skulle godkännas som Z:s arvinge och därmed vara dödsbodelägare tilläts P och B beställa gravstenen, vilket skedde under tidig sommar 2018, helt utan att hon kontaktades eller informerades. Istället för en normal gravsten till en person beställdes en familjegravsten, för att maximera kostnaderna. Hon anser att hon borde ha informerats om sådana här saker i egenskap av X:s vårdnadshavare. Hon tog upp allt detta under bouppteckningen men fick inget stöd alls av A utan han stod klart och tydligt på P:s sida i detta.

Då gården skulle säljas påtalade A hela tiden att gården skulle vara extremt svår att sälja och att hon skulle vara glad om de fick någonting alls för den. A var extremt negativ till

allt. Till slut tog hon själv över och skötte försäljningen tillsammans med mäklaren. Då intresserade köpare kom ut till gården för att titta var inte ens en första städning gjord utan disk och matrester låg kvar som legat där i över ett år. Hon fick själv ordna med en nära vän som åkte ut och städade bort det värsta i sista sekund innan köparna kom.

P har uttryckligen sagt till henne att han känner A sedan tidigare. Sammantaget anser hon att förvaltningen av dödsboet skötts på ett undermåligt sätt, att det förekommit jäv och att A inte verkat för dödsboets bästa utan att A har skyddat P.

A har trots på P:s lögner om att det fanns en sambo och A har skyddat P och låtit honom och övriga familjemedlemmar komma undan med stölder från gården. Konsekvensen av det har blivit att hennes dotter förlorat pengar då hennes dotter fått arva mycket mindre än vad hennes dotter borde ha fått.

Twisten angående samboskapet togs upp i domstol i april månad och det hela slutade med förlikning eftersom hon som ensamstående mamma inte hade råd att betala för en två dagar lång rättegång. F gav hennes dotter hälften av försäkringspengarna. Hon stod kvar med höga advokatkostnader och därtill allt det psykiska lidande processen kostat henne. Istället för att kunna bearbeta sorgen efter sin partner och pappan till sin dotter och istället för att kunna njuta av det första året som nybliven mamma, har allt detta orsakat henne enormt mycket lidande och stress. A, som fick nästan 300 000 kr betalt för sitt arbete, hade till uppgift att hjälpa henne som vårdnadshavare till dödsbodelägaren och underlätta situationen. A har snarare gjort det motsatta.

Till yttrandet har Y i egenskap av ombud för X bilagt;

- Balansrapport för Z,
- Faktura från advokatfirman.

Advokatens yttrande

A har i yttrande, som kom in till Advokatsamfundet den 5 december 2019, tillbakavisat anmärkningarna och anfört i huvudsak följande.

Hans uppfattning är att det inte förelåg något jäv i ärendet. Han har inte företrätt P i något ärende gentemot C. Han har företrätt P i ett familjerättsligt ärende med annan motpart för länge sedan. Ärendet avsåg inte Z och är utagerat. Men hans minnesbild är att ärendet handlades på 1990-talet.

Han valde att låta P, far till Z och sedermera farfar till X, tillse fastigheten som är belägen på landet. Några nära fastboende grannar fanns inte. Detta för att ha en regelbunden tillsyn av fastigheten utan att behöva belasta dödsboet med kostnader som det skulle ha inneburit

att för honom ta sig till fastigheten cirka fyra mil från sitt kontor dvs. vid vart tillfälle en resa om cirka åtta mil och en kostnad för tidsspillan om cirka 1,25 timmar samt den tid han hade att lägga ner för genomgång av fastigheten.

I samband med att denna överenskommelse träffades mellan honom och P gick de gemensamt igenom fastigheten dess utrymmen och tog med sig handlingar, dator och dylikt från fastigheten. Fastigheten var under renovering. Hemmet var enligt hans uppfattning spartanskt. Några gitarrer, nallar med mera såg han inte till vid sitt besök på fastigheten i november 2017. De föremål som i övrigt anges har han inte sett. I de fall dessa föremål funnits på fastigheten har de bortforslats under den tid, cirka två månader, som förflöt mellan Z:s bortgång och hans förordnade till boutredningsman.

Han var i kontakt med den byrå som tidigare skött deklarationer och bokföring för Z vid flera tillfällen. Han talade med olika anställda och bad dem att den person som handhade Z:s och den enskilda firmans uppdrag skulle återkomma till honom, då denne inte var tillgänglig vid de telefonsamtal han ringde. Personen återkom aldrig till honom, trots ett flertal samtal till kontoret. Han hade därför inget annat val än att ge uppdraget till en annan firma att gå igenom bokföring och upprätta deklaration i rätt tid.

Gården stod som ovan nämnts tom. Han avvaktade med bouppteckningen till dess dödsbodelägarkretsen var klarlagd, vilken den blev genom tingsrättens dom i juni 2018. Bouppteckning ägde sedan rum i augusti 2018. På fastigheten har elen aldrig varit avstängd. Han kan idag inte erinra sig huruvida kyl och frys var tömda eller ej. Om så inte var fallet så är det ett förbiseende av honom. Han kan dock nämna att vattensystemet tömdes på fastigheten då ledningarna inte skulle frysa. Några åtgärder utöver dessa samt rensa tomten på skrot och gamla bilar samt grovstäda bostadsbyggnaderna inför försäljningen har han inte vidtagit. För det fall han vid sina besök på fastigheten eller av P fått kännedom om åtgärder som behövde vidtagas har det skett.

Inledningsvis har han fått berättat för sig att ingen av Z:s föräldrar eller syskon ägde kännedom om att Y var gravid och att Z var far till det väntade barnet. Den uppgiften fick de en tid efter Z:s bortgång av Y. Y mejlade honom den 21 november 2017 och meddelade att hon väntade Z:s barn samt att hon visste att Z:s föräldrar ansökt om förordnade av boutredningsman och föreslagit honom och uppgav sina kontaktuppgifter. Tingsrätten förordnade honom till boutredningsman 28 november 2017.

I de uppgifter han fick sig tillhanda så hade Z en sammanboende under den tiden han träffade Y. Till bouppteckningen kallades den person som angavs vara sammanboende och X via sin mor Y. Det var de personer som kunde antas vara dödsbodelägare. Av den registrerade bouppteckningen november 2018, framgår att det rädde oenighet mellan X:s mor Y och F huruvida F var sambo med Z vid dödsfallet eller inte. Det framgår vidare att P var närvarande vid förrättningen i syfte att vara honom behjälplig för uppgivande av

boet. P hade även möjlighet att kunna svara på eventuella frågor som kunde uppkomma angående dödsboet, om han inte kunde ge svar. Någon anledning att kalla någon annan än X via hennes mor Y och F till bouppteckningen i egenskap av dödsbodelägare fanns således inte.

P var honom behjälplig på ett bra sätt för tillsyn av fastigheten och uppgivande av boet. Det har minskat kostnaderna för boet. P uppmärksammade honom på värmesystemets konstruktion, vilket föranledde tömning av vattensystemet. P har inte gått Z:s brors ärenden. Han har tvärt emot förstått att det har rått en djup osämja dem emellan efter Z:s bortgång. Vad avser möbler har den uppgivna sambon F redovisat det efter Y:s begäran. Han har lämnat den information som efterfrågats efter det att Y, såsom mor till X, har efterfrågat uppgifter. Dessförinnan var X officiellt inte delägare i dödsboet. Dessa frågor löstes under hand.

Vad avser utbetalning av försäkringsersättning är det en fråga för försäkringsbolaget att hantera, vilket han som boutredningsman inte kan påverka. Försäkringsbolaget gör sin bedömning utifrån den information de erhåller.

Begravningen av Z hade ombesörjts innan hans uppdrag påbörjades. Vad avser grav med mera så är att notera att det är P och B som innehar gravrätten. Z ägde en gård, vilken han själv renoverade under hand. Z hade en enskild firma.

Han har träffat Y vid ett tillfälle i samband med bouppteckningen. Han kan inte erinra att hon varit på fastigheten i januari 2018. För att komma in i fastigheten skulle hon ha fått tillgång till nycklar via honom eller P. Han har inga noteringar om att så skulle vara fallet. X var vid tillfället inte heller dödsbodelägare. Han har ingen notering om att Y skulle ha besökt fastigheten hösten 2018, vilket han borde ha haft om han lämnat ut nycklar till Y. Fastigheten har aldrig när han varit där varit ”full av möbler, maskiner mm”.

Han har uppmanat Y att polisanmäla de stölder som skett. Y har inte önskat att han skall lägga ner tid på det, då det inte är ekonomiskt försvarbart.

Vad avser utfallande försäkring upplystes om den i samband med bouppteckningen. Han tillskrev efter denna även försäkringsbolaget efter begäran av Y. Bolaget lämnade inte ut uppgifterna.

Vad avser försäljningen av fastigheten så var han i kontakt med mäklare. Dennes uppfattning var att det skulle vara svårt att sälja gården med hänsyn till dess skick. Den var under renovering i olika delar av fastigheten. För att bespara kostnader så uppmanade han Y att själv hålla den kontakt som krävdes med mäklaren. Det visade sig att deras farhåga om möjligheterna att sälja gården till ett någorlunda bra pris var överdrivna. Intresset var dessutom betydligt större än vad både mäklare och han förväntat sig. Det var

cirka 20 personer på visning. Huruvida de var seriösa spekulanter eller mer nyfikna är givetvis svårt att yttra sig om. Han hade anlitat en firma för att rensa det värsta utomhus och grovstäda inomhus.

Till yttrandet har A bilagt;

- Bouppteckning för Z
- Mejlkorrespondens med Y avseende bl.a. kvitto på sänginköp
- Skrivelse från A till Y

Genmäle från anmälaren

I genmäle, som kom in till Advokatsamfundet den 27 december 2019, har Y vidhållit tidigare anmärkningar och tillagt i huvudsak följande.

I svaret skriver A att han har ”fått berättat för sig” och att ”i de uppgifter han fick tillhanda hade Z en sammanboende under den tid Z träffade Y”.

Av dessa meningar framkommer hela problematiken. A har trott på vad fadern P och brodern B och det före detta flickvännen F har sagt till honom utan att ifrågasätta lögnerna. Därmed har A agerat jävigt.

Att F var Z:s sambo är en efterhandskonstruktion som de hittat på för att få ut försäkringen. Att A agerat som om det vore sanning istället för att hjälpa dödsbodelägaren X att få tillbaka det som hon har rätt till anser hon beror på jäv.

Det kvitto som F skickade in på sängen var helt oläsligt och oacceptabelt. Hon redovisade inte bevis för någonting av det hon stal. Tvärtom har D, som bodde på gården i tio år och som var med Z när sängen köptes, vittnat om alla hans tillhörigheter, dyra verktyg, maskiner etc.

Vidare var hon på gården tillsammans med D och C både hösten 2017, januari 2018 och hösten 2018. D var där hösten 2017, årsskiftet 2017/2018 med en nyckel som hon fick av P. D har vittnat om att saker försvann mellan gångerna hon var där. Hösten 2018 fick de nyckeln av mäklaren.

Att som A påstår inte uppmärksamma att det var mat i kyl och frys låter helt orimligt. Köket var närmast misär när hon var där hösten 2018. Det var möjlig disk i diskon och ruttna saker i skafferiet. Dessutom hade bevis placerats ut i form av lappar på kylskåp från F. Bevis som F sedan använt för att få ut försäkringspengarna. Att F ens fick chansen att åka dit och placera dessa bevis är enbart på grund av att P hade nycklarna och lät henne åka dit.

Hennes advokat, E, har mycket erfarenhet från dödsbon och boutredningsärenden. E rådde henne att anmäla A då han agerat ansvarslost under sitt uppdrag. Enligt E borde A ha satt på nytt lås på gården samma dag han tillträdde på grund av situationen.

Det låg inte i A:s uppdrag att skapa sig en egen uppfattning om hur situationen såg ut då Z dog. A:s uppgift var att agera i dödsboets bästa. A har vetat om och låtit Z:s familj stjäla hela Z:s bohag inklusive en segelbåt som hon sagt till A att P tagit. Då hon talade med redovisningsbyrån hävdar de att A aldrig var i kontakt med dem.

Nämndens bedömning och beslut

Av utredningen framgår bl.a. följande. Den 21 november 2017 fick A genom mejl från Y information om att hon var gravid med Z:s väntade barn. Vid den tidpunkten hade Z:s föräldrar ansökt om att dödsboet efter Z skulle avträdas till förvaltning av boutredningsman och föreslagit att A – som tidigare haft uppdrag för Z:s far – skulle utses till boutredningsman. A accepterade uppdraget och förordnades till boutredningsman den 28 november 2017.

Med hänsyn till den information som A fått av Y, kunde han med en hög grad av säkerhet förutse att det väntade barnet, efter Y:s nedkomst, skulle komma att vara dödsbodelägarare i stället för Z:s föräldrar. Med hänsyn till A:s tidigare uppdrag för Z:s far och med hänsyn till att det enligt nämndens mening har förelegat en i vart fall beaktansvärd risk för att konflikt skulle kunna uppstå mellan på ena sidan Y och barnet samt på andra sidan Z:s föräldrar, borde A i den föreliggande situationen inte ha antagit uppdraget som boutredningsman. Genom att ändå göra det har A brutit mot god advokatsed.

När A ändå antog uppdraget att vara boutredningsman, har det enligt nämndens mening ålegat honom att helt inrikta sina åtgärder som boutredningsman på att bevara dödsboets egendom och att inte vidta någon åtgärd som äventyrade eller riskerade att äventyra den med hög grad av säkerhet kommande och slutliga dödsbodelägararens rätt. Genom att låta Z:s föräldrar få tillgång till dödsboets fastighet och lösöret där och genom att även i övrigt involvera Z:s föräldrar i hanteringen av dödsboet, har A åsidosatt det som har ålegat honom som boutredningsman. Även härigenom har A åsidosatt sina plikter som advokat.

Vid en sammantagen bedömning finner nämnden att A allvarligt har åsidosatt god advokatsed.

Nämnden tilldelar därför A varning enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken.